

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

**7^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης
ΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2014-2020
Σύρος, 29 Ιουνίου 2023**

**Πρόδος Επιχειρησιακού Προγράμματος
Νοτίου Αιγαίου 2014-2020**

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, που ολοκληρώνεται στο τέλος του έτους (31/12/2023) ανέρχεται σε 154,8 εκ. ευρώ.

Σύμφωνα με την Απόφαση της προηγούμενης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης, τον Οκτώβριο 2022, αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε μέσω γραπτής διαδικασίας τον Μάρτιο 2023 το Σχέδιο Αξιολόγησης του Προγράμματος (αναλυτικά στοιχεία σε επόμενη εισήγηση). Επίσης μέσω Γραπτής Διαδικασίας εγκρίθηκε η Ετήσια Έκθεση του έτους 2022, η οποία υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 31/5/2023.

Με βάση τις πληρωμές που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, το ΕΠ Νοτίου Αιγαίου βρίσκεται στην πρώτη θέση ανάμεσα στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ.

Πιο συγκεκριμένα με στοιχεία έως 20/6/2023:

- έχουν ενταχθεί 4.496 έργα και δράσεις συνολικού προϋπολογισμού 240,1 εκ. € (155,1%)
- οι νομικές δεσμεύσεις (οι συμβάσεις που έχουν υπογραφεί) ανέρχονται συνολικά σε 223,2 εκ. € (144,2%) και
- οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες φτάνουν σε 176 εκ. € (113,7%)

Η σημαντική αυτή υπερδέσμευση, σε σχέση με τους εγκεκριμένους πόρους του Προγράμματος, είχε ως στόχο να καλυφθούν οι υψηλές εκπτώσεις που δίνονταν στα δημόσια έργα, η μη υλοποίηση εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων ιδιωτών, αλλά και η έναρξη υλοποίησης έργων που προτείνονται για ένταξη στο νέο Πρόγραμμα.

Στα παραπάνω στοιχεία δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία 20 έργων προϋπολογισμού 21,5 εκ. € τα οποία έχουν «μεταφερθεί» ήδη στο ΠεΠ 2021-2027.

Αναλυτικότερα, ανά Άξονα Προτεραιότητας, η πρόοδος του Προγράμματος έχει ως εξής:

Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας»

Έχουν ενταχθεί 4.255 πράξεις, συνολικού προϋπολογισμού 61,7 εκ. €, με νομικές δεσμεύσεις 61,7 εκ. € και πληρωμές 52,3 εκ. €.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ολοκληρωθεί:

- 3 ερευνητικές υποδομές του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ) / απασχολήθηκαν 30 ερευνητές
- 7 ψηφιακές εφαρμογές στον τομέα του πολιτισμού για τον εμπλουτισμό του τουρισμού εμπειρίας
- η επέκταση του Εθνικού Δικτύου Τηλεϊατρικής στα νησιά της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου / δημιουργήθηκαν 20 νέοι σταθμοί
- η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της παροχής επενδυτικών Δανείων ή και Δανείων Κεφαλαίου Κίνησης με ευνοϊκούς όρους με το 40% του κάθε δανείου να χρηματοδοτείται άτοκα από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας II (ΤΕΠΙΧ II), προϋπολογισμού 5 εκ. €
- 44 από τα 73 επενδυτικά σχέδια νέων τουριστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- 4.021 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις του Νοτίου Αιγαίου ενισχύθηκαν με 38,1 εκ. €, μέσω παροχής κεφαλαίου κίνησης προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα ρευστότητας που προκάλεσε η πανδημία covid-19. Από τις παραπάνω επιχειρήσεις εκτιμάται ότι η επιχορήγηση των 1.900 περίπου θα βαρύνει το Πρόγραμμα κατά το κλείσιμο υπερκαλύπτοντας το στόχο

Συνεχίζεται η υλοποίηση:

- 6 συνεργατικών σχημάτων επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς, με στόχο τον σχεδιασμό ή και την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών

Άξονας Προτεραιότητας 2 «Αειφορική ανάπτυξη και διαχείριση των πόρων»

Είναι ενταγμένες 37 πράξεις, συνολικού προϋπολογισμού 40,4 εκ. €, με νομικές δεσμεύσεις 33,6 εκ. € και πληρωμές 24 εκ. €.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ολοκληρωθεί:

- παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης 3 κτιριακών συγκροτημάτων σχολείων στη Σύρο καθώς και 1 κλειστού γυμναστηρίου στη Σαντορίνη, π/υ 2,4 εκ. €
- παρεμβάσεις βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κατοικιών με συνολικό προϋπολογισμό 7,2 εκ. €, από τις οποίες σήμερα ήδη έχουν ωφεληθεί πάνω από 500 νοικοκυριά.
- προμήθεια εξοπλισμού του πυροσβεστικού σώματος προϋπολογισμού 2,9 εκ. €, που αφορά σε πυροσβεστικά οχήματα και λοιπό πυροσβεστικό εξοπλισμό, με την οποία 13 οχήματα ήδη επιχειρούν σε 7 νησιά
- δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας στη Ρόδο, Κω, και Άνδρο με συνολικό προϋπολογισμό 1,4 εκ. €
- έργα ύδρευσης που αφορούν αντικατάσταση - επέκταση δικτύων και μονάδες αφαλάτωσης νερού στα νησιά Ρόδο, Κω, Άνδρο, Μήλο, Σύρο, Θήρα, Πάρο, Νάξο και Μύκονο / με τον πληθυσμό που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης να ξεπερνά τις 64.000 άτομα
- έργα συνολικού προϋπολογισμού 2,7 εκ. €, αφορούν την προστασία και ανάδειξη φυσικών πόρων (πάρκο Ροδίσι, Προστατευόμενη περιοχή Καρπάθου, Κοιλιάδα Πεταλούδων, περιοχές δικτύου NATURA 2000 στον Νομό Κυκλάδων, Ρεματιά Ψίνθου)

Συνεχίζεται η υλοποίηση:

- έργων αστικής ανάπτυξης, συνολικού προϋπολογισμού 3 εκ. €, στο πλαίσιο της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στην περιοχή Κόβα Δήμου Ρόδου
- 3 έργα πολιτισμού από τα οποία τα δύο θα αποτελέσουν τμηματοποιημένα έργα

Άξονας Προτεραιότητας 3 «Βελτίωση βασικών υποδομών»

Έχουν ενταχθεί 38 πράξεις, συνολικού προϋπολογισμού 47,8 εκ. €, με νομικές δεσμεύσεις 45,6 εκ. € και πληρωμές 39,0 εκ. €.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ολοκληρωθεί :

- 8 έργα συνολικού προϋπολογισμού 8,6 εκ. € που αφορούν κατασκευή ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων στην Α'βάθμια, Β'βάθμια και προσχολική εκπαίδευση.

Ήδη και τα 8 σχολεία έχουν ολοκληρωθεί με αποτέλεσμα 1.400 και πλέον μαθητές να επωφελούνται από βελτιωμένες υποδομές

- 2 έργα συνολικού προϋπολογισμού 2,8 εκ. € αφορούν προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού και εξοπλισμού ΤΠΕ.

Ήδη σε όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει παραδοθεί και είναι στη διάθεση μαθητών και καθηγητών σύγχρονος εξοπλισμός πληροφορικής και επικοινωνιών

- 2 έργα προϋπολογισμού 1,3 χιλ. € αφορούν εξοπλισμό σύγχρονης τεχνολογίας (συστήματα αυτοματισμού, δορυφορικής επικοινωνίας, δορυφορικής ναυτιλίας κ.ά.), που έχει παραδοθεί στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού Σύρου και Καλύμνου ενισχύοντας την επαγγελματική εκπαίδευση.

- η κατασκευή οδικού δικτύου Αεροδρόμιο - Φηρά - Βουρβούλο - Οία στη Θήρα,
- η προμήθεια και εγκατάσταση Συστημάτων Ασφαλείας Λιμενικών Εγκαταστάσεων στα λιμάνια της Ρόδου και της Σύρου,
- η βελτίωση ασφάλειας επαρχιακού οδικού δικτύου στα περισσότερα νησιά των Κυκλάδων / σε 483 χλμ. επαρχιακού οδικού δικτύου
- η προμήθεια εξοπλισμού των αστυνομικών υπηρεσιών της Περιφέρειας με στόχο την οδική ασφάλεια

- 6 έργα συνολικού προϋπολογισμού 4,8 εκ. € αφορούν την κατασκευή / αποπεράτωση βρεφονηπιακών σταθμών. Από αυτούς οι 5 βρεφονηπιακοί σταθμοί (2 στη Ρόδο, στην Κω, την Κάλυμνο και τη Σαντορίνη) έχουν ολοκληρωθεί και ήδη ωφελούνται πάνω από 230 παιδιά

- 2 κοινωνικές υποδομές, προϋπολογισμού 1,57 εκ. €, που αφορούν τη δημιουργία Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ στην Κάλυμνο και τη δημιουργία Κέντρου Σίτισης και Παροχής Βασικής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού στην Τήνο,

- το νέο Νοσοκομείο Καρπάθου, προϋπολογισμού 6,5 εκ. €,
- η προμήθεια ιατρο-τεχνολογικού εξοπλισμού των νοσοκομείων Ρόδου, Κω, Καλύμνου, Σύρου και Νάξου, προϋπολογισμού 6,5 εκ. €. Το μεγαλύτερο μέρος

του εξοπλισμού έχει παραδοθεί και λειτουργεί. Μέρος αυτού του εξοπλισμού αφορά στην αντιμετώπιση της πανδημίας covid 19

- η προμήθεια 20 ασθενοφόρων για τις ανάγκες του ΕΚΑΒ σε Ρόδο (6), Κω, Κάρπαθο, Κάλυμνο, Λέρο, Σύρο (3), Νάξο (2), Θήρα, Μύκονο, Πάρο (2) και Τήνο, συνολικού προϋπολογισμού 1,3 εκ. €. Από αυτά τα 17 ασθενοφόρα βρίσκονται ήδη στα νησιά και επιχειρούν.

Άξονας Προτεραιότητας 4 «Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού»

Έχουν ενταχθεί 125 πράξεις, συνολικού προϋπολογισμού 58,7 εκ. €, με νομικές δεσμεύσεις 58,7 εκ. € και πληρωμές 43,6 εκ. €.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ολοκληρωθεί/ υλοποιούνται:

- δράσεις με στόχο την αναβάθμιση προσόντων και την υποστήριξη της ένταξης στην αγορά εργασίας ανέργων καθώς και την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοαπασχολούμενων και εργαζομένων. Από τις δράσεις κατάρτισης, συνολικού προϋπολογισμού 3,7 εκ. €, αναμένεται να ωφεληθούν πάνω από 700 άτομα.
- δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (χορήγηση voucher σε δικαιούχους γονείς για τα τροφεία βρεφονηπιακών σταθμών και κέντρων δημιουργικής απασχόλησης). Από τα προγράμματα αυτά από το 2015 έως το 2022 ωφελήθηκαν πάνω από 700-800 οικογένειες κατ' έτος (αριθμός ο οποίος διπλασιάστηκε το 2021). Ο προϋπολογισμός των προγραμμάτων αυτών ανέρχεται συνολικά στα 13,7 εκ. €
- εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη, συνολικού προϋπολογισμού 1,3 εκ. €, για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού σε σχολικές μονάδες). Τα έργα που έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα καλύπτουν 9 σχολικά έτη. Κάθε χρόνο ωφελούνται από το πρόγραμμα 12-15 σχολεία και αντίστοιχος αριθμός μαθητών.
- παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας από μία δομή στη Ρόδο (ΠΑΝΑΚΕΙΑ) και τρεις κινητές μονάδες στα νησιά των Κυκλάδων, προϋπολογισμού 1,4 εκ. €

- αντιμετώπιση των εξαρτήσεων μέσω ενός Πολυδύναμου Κέντρου και μίας Κινητής Μονάδας στη Ρόδο και ενίσχυσης των Κέντρων Πρόληψης σε Σύρο, Πάρο, Ρόδο και Κω, προϋπολογισμού 1,2 χιλ. €
- λειτουργία Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) στην Περιφέρεια συνολικού προϋπολογισμού 1,4 εκ. €. Ήδη λειτουργούν η ΤΟΜΥ της Κω και η νεοσύστατη ΤΟΜΥ στη Σύρο.
- ενίσχυση των φορέων Υγείας με 204 άτομα επικουρικό προσωπικό, για την ανταπόκριση του συστήματος υγείας στις αυξημένες ανάγκες λόγω της επιδημίας COVID-19 στην Περιφέρεια, συνολικού προϋπολογισμού 12 εκ. €
- λειτουργία Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης και Ξενώνων Φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας. Τα Κέντρα Συμβουλευτικής λειτουργούν σε Ρόδο, Κω και Σύρο και ο Ξενώνας στη Ρόδο. Από τις αρχές του 2016, οπότε και ξεκίνησαν να χρηματοδοτούνται από το ΕΠ Νοτίου Αιγαίου, τα συμβουλευτικά κέντρα έχουν εξυπηρετήσει περίπου 1.250 άτομα ενώ ο ξενώνας έχει φιλοξενήσει περίπου 125 γυναίκες και παιδιά. Ο συνολικός προϋπολογισμός των 4 αυτών έργων ανέρχεται περίπου σε 3,3 εκ. €
- δράσεις βελτίωσης των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, μέσω χρηματοδότησης της λειτουργίας των παρακάτω δομών, προϋπολογισμού 12,5 εκ. ευρώ
 Συγκεκριμένα:
 - 13 Κέντρα Κοινότητας που καλύπτουν όλη την Περιφέρεια. Στα Κέντρα Κοινότητας έχουν απευθυνθεί μέχρι σήμερα 9.500 περίπου άτομα και ο προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε 6,6 εκ. €
 - 2 Κοινωνικά Φαρμακεία και 1 Δομή Σίτισης. Η δομή σίτισης στη Ρόδο αφορά 150 ωφελούμενους, ενώ από τα κοινωνικά φαρμακεία στη Νάξο και τη Ρόδο έχουν ωφεληθεί περισσότερα από 300 άτομα έως σήμερα. Ο προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε 1 εκ. €
 - 5 Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων. Τα 5 ΚΗΦΗ χρηματοδοτούνται με 3,3 εκ. €, η λειτουργία τους παρατάθηκε έως το 2023 και αφορούν περί τους 100 ωφελούμενους
 - λειτουργία 3 Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) για ΑμεΑ στη Ρόδο και 1 στην Κω. Οι δομές στη Ρόδο υποστηρίζουν την αυτόνομη διαβίωση 14 ατόμων με νοητική στέρωση και στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας

ζωής τους, τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας καθώς και στη πρόληψη φαινομένων περιθωριοποίησης, κοινωνικού αποκλεισμού και καταπολέμησης των διακρίσεων. Ο προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε 1,6 εκ. €.

- Κέντρο Δημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία στη Ρόδο. Η δράση χρηματοδοτείται με 1,1 εκ. € περίπου και αφορά 20 ωφελούμενους
- Επιχορήγηση 14 Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, προϋπολογισμού 1,5 εκ. €
- 25 επενδυτικά σχέδια ενίσχυσης υπό σύσταση και υφιστάμενων, Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων προϋπολογισμού 1,5 εκ. €

Άξονας Προτεραιότητας 5 «Ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής»

Έχουν ενταχθεί 25 πράξεις, συνολικού προϋπολογισμού 27,2 εκ. €, με νομικές δεσμεύσεις 19,3 εκ. € και πληρωμές 13,2 εκ. €.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ολοκληρωθεί/ υλοποιούνται:

- έργα ύδρευσης, προϋπολογισμού 2,4 εκ. €, που αφορούν αντικατάσταση - επέκταση δικτύων και μονάδες αφαλάτωσης νερού στην Ηρακλεία, τη Φολέγανδρο, την Ίο, την Κίμωλο και τα Κουφονήσια
- έργα επεξεργασίας λυμάτων στη Χάλκη
- έργα πολιτισμού, συνολικού προϋπολογισμού 4,7 εκ. €, που αφορούν τη δημιουργία μουσείων στην Κύθνο, το οποίο παραδόθηκε σε χρήση και στην Τήλο καθώς και την στερέωση - αποκατάσταση του Ναού Επισκοπής Σικίνου, που τον προηγούμενο Σεπτέμβριο παραδόθηκε σε χρήση
- βελτίωση της ασφάλειας στο επαρχιακό οδικό δίκτυο του συνόλου των μικρών νησιών των Κυκλάδων, συνολικού μήκους 136 χλμ.
- η προμήθεια εξοπλισμού για την ενίσχυση δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας των μικρών νησιών της Περιφέρειας και η προμήθεια 21 ασθενοφόρων στα μικρά νησιά, προϋπολογισμού 2,3 εκ. €. Ήδη 18 ασθενοφόρα επιχειρούν στα μικρά νησιά
- 3 έργα συνολικού προϋπολογισμού 4,4 εκ. € αφορούν κατασκευή ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων στην Α'βάθμια εκπαίδευση τα οποία έχουν

ολοκληρωθεί με αποτέλεσμα 420 και πλέον μαθητές να επωφελούνται από βελτιωμένες υποδομές, ενώ

- 2 έργα, προϋπολογισμού 0,8 εκ. € αφορούν προμήθεια εξοπλισμού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα μικρά νησιά και έχουν ολοκληρωθεί.

Αναθεώρηση - κλείσιμο Προγράμματος

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που υπάρχουν για την εξέλιξη των έργων έως το τέλος του 2023, το Πρόγραμμα οδεύει προς ένα ασφαλές κλείσιμο με τις δαπάνες του να ξεπερνούν το στόχο του 115% στους Άξονες που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ ενώ στους Άξονες που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ οι δαπάνες θα ξεπεράσουν το 106% όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Άξονας Προτ/τας	Δημόσια Δαπάνη	Ενταγμένες πράξεις	Νομικές δεσμεύσεις	Πληρωμές	%	Εκτίμηση ολοκλ/σης	%
1	Ενίσχυση της ανταγ/τητας και της καινοτομίας	28,5	61,7	61,7	52,3	183,5	57,8	202,8%
2	Αειφορική ανάπτυξη και διαχείριση των πόρων	24,0	40,4	33,6	24,0	100	29,6	123,3%
3	Βελτίωση βασικών υποδομών	39,5	47,8	45,6	39,0	98,7	41,6	105,3%
4	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης - Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού	47,4	58,7	58,7	43,6	91,9	50,7	106,9%
5	Ενίσχυση της Περιφ/κής Συνοχής	12,3	27,2	19,3	13,2	107,3	15,0	121,9%
6	Τεχνική Υποστήριξη ΕΤΠΑ	2,3	3,5	3,5	3,2	139,1	3,5	152%
7	Τεχνική Υποστήριξη ΕΚΤ	0,8	0,8	0,8	0,7	87,5	0,8	100%
	Σύνολο ΕΤΠΑ	106,6	180,6	163,7	131,7	123,5	147,5	138,4
	Σύνολο ΕΚΤ	48,2	59,5	59,5	44,3	91,9	51,5	106,8
	Σύνολο	154,8	240,1	223,2	176	113,7	199	128,5%

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, τις προβλέψεις για το πλαίσιο επίδοσης και τις αλλαγές στο Κανονιστικό Πλαίσιο, εκτιμάται ότι κατά το 2023 θα χρειαστεί μια τελευταία αναθεώρηση του Προγράμματος προκειμένου αυτό να αποτυπώνει την τελική στοχοθεσία ως προς τις δράσεις που περιλαμβάνει και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η αναθεώρηση δεν αφορά στην μεταφορά πόρων παρά μόνο σε σημειακές μεταβολές στη στοχοθεσία επιμέρους δεικτών, οι οποίες επιβάλλονται είτε λόγω λανθασμένων παραδοχών / υπολογισμών, είτε λόγω τμηματοποίησης ενταγμένων έργων που τους τροφοδοτούν.

Παρουσίαση έργων:

- 1) Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού συγκροτήματος Λυκείων Σύρου, Δημοτικού Σχολείου Ποσειδωνίας Σύρου και Γυμνασίων Σύρου
- 2) Κέντρο Κοινότητας Δήμου Μήλου
- 3) Στερέωση – αποκατάσταση Ναού Επισκοπής Σικίνου και Αρχαιολογικό Μουσείο Κύθνου
- 4) Επιχορήγηση Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας - Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας Απάνω Μεριά Σύρου